

SECTIO III.

DE VSITATIONIBVS
REMEDIORUM FORMU-

lis ad concoquendos & evacuan-
dos humores morbificos.

- I. *Qua sunt usitata genera remedium ad concoquendos, preparandos, & evacuandos vitiosos humores accommodata? & qua est cuiuslibet dōsis?*

SINGULIS 4, vitiosis humoribus speculativa remedia sunt inventa cum ad extenuandos & preparandos, tum ad evacuandos, quæ non tantum sua qualitate, sed & specificis virtutibus humores vitiosos concoquere & evacuare possunt, quorum catalogus & exhibendi mensura in sequentibus tabellis comprehenduntur.

Tabella

Tabella remediorum sanguinem vitiosum emendantium.

Sanguinem purificant	{	<i>Fumaria fisterna.</i>
		<i>Lupuli asparagi junger Hopfe.</i>
		<i>Radic. cichoreæ Hindiloves- wurzel.</i>
		<i>Fruct. Thamarindi</i>
		<i>Pruna Vngarica.</i>
		<i>Manna.</i>
		<i>Pulpa cassiæ, cocta in sero lactis caprini; cuius dosis est ʒj. ʒ.</i>

Potio sanguinem purificans.

R. Fumar iæ viridis M. j.

Rad. Cichoreæ ʒj. contusa coquantur in q. s. feri lactis caprini, exhibeantur mane ac vesperi ʒ. v.

Sanguis in corpore verno tempore redundat, qui si quantitate peccet, nunquam per medicamenta, sed per venæ sectionem detrahendus est. Mala vero eius qualitas præscriptis remediis commode corrigi potest.

G g 3

Ta-

*Tabula Medicamentorum bilem
flavam preparantium &
evacuantium.*

Flavæ bilis fervore mitigatæ	Syr. Violarum	Δωσς syruporum pro una vice est ℥ ij. cū duplici mensura aquæ aut decoctionis	Hordei
	Syr. Rosarum		Endiviæ
	Syr. de Cichor.		Cichor.
	Syr. de Endiviâ		Lactuæ
	Syr. Acetosita- tis citrii		Boraginis
	Syr. Granatorū		Buglossæ
Syr. de Ompha- ciis	Acetosæ	Nymphææ.	

Haustus fervorem bilis mitigans.

R. Syr. violarum
Acetositatis citrii an. ℥ j.
Aq. Cichoreæ
Endiviæ an. ℥ ij. misceantur, fiat
haustus.

Exhibentur syrupi cum aquis stillati-
tiis aut præscriptarum herbarum deco-
ctis, simul commixtis, ita ut dupla sit a-
quarum mensura ad syropos, per tres aut
quatuor dies mane ac vesperi, donec co-
lor urinæ immutetur. semper autem tales
potiones tepidas exhiberi convenit.

Flavæ

	Pulpa cassiæ	3 j. s.
	Rhabarbarum	3 ij.
	Hiera simplex	3 j.
	Diaprunum fo-	3 vij.
	lutivum	quatū
Flavā	Electu. de succo	valida 3 vj.
bilem	rosarum	of <i>of</i> <i>ois</i>
eva-	Electu: Leniti-	est 3 j.
cuant	vum	
	Pil. aggregati-	3 j.
	væ	
	Pil. de Rhabar-	3 j.
	baro.	

Hæc pharmaca bilem evacuantia ut plurimum in triplici forma exhibentur, haustus, boli, & pilularum, semperque exhibenda sunt diluculo sex ante prandium horis.

Haustus biliosos humores evacuans.

R. Hieræ simplicis 3 j.
 Elect. lenitivi 3 l.
 Aq. Cichoræ 3 iv. misceantur. fiat haustus.

Bolus bilem evacuans.

Cassiæ recenter extractæ 3 j.
 Pul. Rhabarbari 3 j. l. misceantur, fiat bolus.

Pillule bilem flavam educentes.

R. Massæ pil. Aggregativæ.
 de Hiera simplici
 de Rhabarbaro an 3 j.
 Gg 4 Dia-

Diagridii gr. iij.

Cum aqua absinthii formen-
tur pillulæ n. quindecim.

*Tabula medicamentorum pituitam
concoquentium & eva-
nuantium.*

	Mel Rosarum		Fœniculi
	Oxymel simp.	quorum	Hyslopi
Pitui- tâ con- coquant & ex- tenuât	Syr. de cala- mentho	quorum est	Betonice
	Syr. de stœch.	℥ ij. cum	Salviæ
	Syr. de Menta	aquis	Rutæ
	Syr. de Radici- bus.	stillatitiis	Absinthii
	Syr. de Absin- thio.	aut deco- cto	Origani
			Mentæ
			Cardonis
			benedi- ctæ
			Scordii.

In concoquendis & extenuandis hu-
moribus pituitosis eousque exhibentur
Syrupi tepidi diluculo & hora una ante
Cœnam donec in urina signum conco-
ctionis apparuerit. signū vero concoctio-
nis perfectæ est aureus urinæ color, & hy-
postasis alba: imperfectæ autem suppal-
lida & turbida urina. *Ad usum Syruporum*
pro

METHOD. MEDENDI. 705

pro uno haustu est ζ ij. cum duplici men-
sura aquarum aut decocti.

Haustus pituitam coquens.

R. Oxymellis simpl.

Mellis Rosarum

Syr. è calamintha an. ζ ij.

Aquarum Hyssopi

Fœniculi

Calamintæ an. ζ iiij. miscean-
tur, fiat potio de qua exhauriantur ζ vj.
pro una vice.

Pituitã evacu- ant	Folia senæ		ζ vj.
	Agaricus		ζ ij.
	Turbith		ζ j.
	Diaturbith	quo	ζ iv.
	Diaphœnicon	rum	ζ j.
	Diacarth amum	vali	ζ j.
	Electu. Indicum	da	ζ vij.
	Benedict. laxativa	dãσs	ζ vij.
	Pilu. aureæ	est	ζ j.
	Pil. de Agarico		ζ iv.
Trochisci de Aga.		ζ j. ζ .	
Troch. Alhandali		ζ f.	

Pituitam evacuantiã pharmaca, ut plu-
rimum sub triplici forma exhibentur, po-
tionis, boli & pilularum, idque perpe-
tuo in aurora, sex ad minimum horis ante
prandium.

HAUSTUS pituitam coquans.

R. Diaphœniconis ζ v.

Gg s

Dia-

Diarurbith ʒ β.

Electuarii Indici Maioris ʒ ij.

Aq. Hyssopi

Betonicae an. ʒ ij. misceantur, fiat haustus.

A L I U S H A U S T U S *ex infusione paratus pituitam evacuan.*

R. Folia senæ ʒ ij.

Agarici trochiscati ʒ j.

Zinziberis ʒ s. contusa macerentur per noctem in

Aq. Absinthii

Mentæ an. ʒ iij. mane ebulliant leniter & expressa colentur, colatoque iusculo admisceantur

Diaphaniconis

Elect. Ind. Maioris an. ʒ j. s. fiat haustus.

B O L U S *pituitam expellens.*

R. Diacarthami ʒ iij.

Diaphœniconis ʒ ij.

Pol. Turbith. ʒ s.

Zinziberis

Mastiches

Anisi an. ʒ. s. misceantur, fiat bolus, & conspergatur saccharo albissimo.

P I L L U L Æ *pituitam detrahentes.*

R. Mas. pil. Aurearum

de Agarico an. ʒ j.

Trochiscorum alhandali ʒ s. cum melle rosacco conformentur pillulæ n. quindecim,

decim, conspergantur pul. cinnamomi, & deglutiantur in aurora.

Tabella Medicamentorum atramentalem coquentium & evacuantium.

Atrā bilē con- co- quē- tia.	Syr. de Thymo	quo- rum dās est ꝛ ij. cū a- quis aut deco cto	Fumarix
	Syr. de Epithymo		Melissæ
	Syr. de Fumo terræ		Scolopendriæ
	Syr. de Boragine		Boraginis
	Syr. de Buglossa		Buglossæ
	Oxymel scylliticum		Cetrach
	Syr. de stœchade		Cuscutæ
Syr. de Lupulis	Origani	Hysopi	

Et hi syrapi mane & ante cœnam ante evacuationem tam diu sunt exhibendi, donec signum concoctionis in urina apparuerit; quod ut plurimum quarto aut sexto die contingit.

HAUSTUS melancholicum humorem concoquens & ad evacuationem preparans.

R. Syr. de Epithymo.
de Fumo terræ
de Lupulo an. ꝛ ij.
Aq. Boraginis.

Gg 6 - Ori-

Origani an ζ iv. misceantur, fiat potio, cuius exhibeantur pro uno haustu ζ vj. Tales potiones aliquoties reiterandæ sunt propter lentorem & contumaciam melancholici humoris.

Melan- cholicū humorē evacuāt	Veratrū nigrum	quo- rum va- lida <i>distis</i> est	℥ ij.
	Folia senæ		℥ vj.
	Polypodii radix		℥ f.
	Epithymi		℥ vj.
	Diasenæ		℥ vj.
	Elect. Hamech.		℥ f.
	Pil. de fumo terre		℥ j.
Pil. de lapide La- suli.	℥ j.		

Atram bilem evacuantiæ remedia ut plurimum sub triplici forma administrari solent, haustus, pulveris & pilularum.

H A U S T U S melancholicos humores
evacuans.

R. Elect. Hamech. ζ iij.
Diacatholici ζ f.

Diasenæ ζ j.

Aq. Fumariæ
Boraginis
Hyslopi

Scolopendriæ an. ζ j. aut loco
aquarum decocti earum herbarum ζ iv.
Misceantur, fiat bolus.

P U L V I S Melancholiam expurgans.

R. Pul. Foliorum senæ præparatæ ζ j.

Rad.

Rad. Ellebori nigri præparati

Cinnamomi ꝑ s. commisceantur, fiat pulvis subtilissimus, & exhibeatur in haustu feri lactis aut jusculo carnis pinguioris.

PILULÆ Melancholiam detrahentes.

R. Mas. pil. è fumo terræ

è lapide Lazuli an. ꝑ j.

Pulveris Ellebori nigri ꝑ s.

cum syrupo de fumo terræ, formentur pilulæ n. quindecim, deglutiantur in regrà cum aliquo liquore.

Medicamenta melancholicos humores præparantia & evacuantiã crebrius sunt repetenda. Melancholicus enim humor non facile extenuatur, abstergitur, aut una vice evacuatur, propter crassitiem & lentorem. Est enim liquidæ pici per similis, quæ non facile ablui, abstergiveri potest.

2. *SUNT NE præter hæc & alia medicamenta præparantia & evacuantiã vitiosos humores?*

Præscripta quidem medicamenta sunt usitatissima quæ per alvum vitiosos humores evacuant, sed præter hæc plurima sunt medicamentorum genera, sub diversis formis præparata, quæ ex diversis partibus, & per diversas vias evacuant, veluti sunt decocta, glandes, clysteres, gargarismata, potiones vomitum elicien-

tes, errhina, sudorem propellentia. Sunt item & aliæ formæ, de quibus paulo post dicemus.

3. Δόσις siue mensura purgantium medicamentorum debetne ea semper exhiberi quæ in tabellis est proposita?

Et si est cuilibet medicamento purganti sua definita mensura seu quantitas valida expressa, quam Græci δόσις vocant, minime tamen promiscue omnibus corporibus ea est offerenda. Nam ut Galenus 3. Methodi medendi scribit, nihil artem Medicam æque coniecturalem efficit in agendo, quam cuiusque remediî quantitas. Ideo non nisi coniectura quadam vera δόσις exhibendi consequi potest, & ea nec dici, nec scribi nec percipi potest. Eodem Galeno de curandis per venæ sectionem teste.

Coniecturare itaque oportet, Primum quantitatem exhibendi remediî ex humorum evacuandorum natura. Biliōsis enim & serosis humoribus evacuandis minor δόσις, pituita autem & melancholica maior est exhibenda. Secundo ex corporum purgandorum constitutione. Corpora enim robusta, firma atque densa, non nisi valida δόσις purgantur. Et è contra quibus ex consuetudine liquida est alvus, non tanta indigent medicamenti quantitate. Semper itaque interrogandi sunt egroti qualem habeant constitutionem alvi. Tertio ex
vitiis

virium robore. Integris enim adhuc viribus maiorem *δῶσι* ægri facilius ferunt: qui autem viribus sunt destituti, à purgantibus pharmacis facile resolvuntur. Quarto ex ætate & sexu. Pueri enim & senes & fœminæ tantam purgantis pharmaci quantitâ ferre non possunt quantum viri, hique iuniores ac ætate consistentes. His recte atque prudenter consideratis facillimum est artificiosa coniectura, vel augere vel minuere *δῶσι* purgantium remediorum.

SECTIO IV.

DE MEDICAMENTIS
SINGVLIS PARTIBVS
FAMILIARIBUS.

1. *Vitiosi humores peculiaribus partibus inhaerentes, debentne omnes per alvum evacuari?*

NON. Quælibet enim pars principalis peculiarem à natura nacta est canalem, per quem sua excrementa deicit. In evacuandis itaque partium vitiosis humoribus debet Medicus naturam sequi, & per proxi-